

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 061-05-3/2018

Osnutek

Ljubljana, 5. 3. 2018

ZAPISNIK

1. izredna seja Komisije Državnega sveta za državno ureditev, ki je bila v sredo, 28. februarja 2018 v sobi 209/II, Ljubljana. Seja se je začela ob 10. 00 uri in se je končala ob 10. 30.

Prisotni:

- predsednik: Rajko Fajt
- člani: Milan Ozimič, Marjan Maučec, Franc Kangler, Bojan Kekec, Branimir Štrukelj, mag. Marko Zidanšek in Bojana Potočan.

Opravičen: Bojan Kontič
Sejo je vodil predsednik Rajko Fajt.

Na seji so bili prisotni tudi:

Pri 1. točki dnevnega reda predstavnici Ministrstva za javno upravo:

- Erika Lenčič Stojanovič, vodja službe za nevladne organizacije in Špela Turk, podsekretarka iz Službe za nevladne organizacije.

Predlog dnevnega reda:

- 1. Predlog Zakona o nevladnih organizacijah, druga obravnava, EPA 2300-VII**
- 2. Pobude in vprašanja**

Predlog dnevnega reda je bil soglasno sprejet.

Ad1) Predlog Zakona o nevladnih organizacijah, druga obravnava, EPA 2300-VII

Člani komisije so prejeli tudi mnenje Zakonodajne pravne službe Državnega zbora in zahtevo Poslanske skupine SMC in Poslanske skupine DeSUS za sklic nujne seje Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo s točko dnevnega reda: "Predlog zakona o nevladnih organizacijah".

Predlagateljica je predstavila predlog zakona, ki je nastal v okviru široke razprave in s sodelovanjem nevladnih organizacij (v nadaljevanju: NVO). Predlog zakona se je pripravljalo več kot 2 leti in ima veliko javno podporo. Predlog zakona je potreben zato, ker Slovenija nima zakonske opredelitve pojma NVO in zato imajo posamezni resorji pri odločanju kdo je

NVO in kdo ni NVO težave. Predlog zakona zato opredeljuje pojem NVO, celostno urejuje status NVO v javnem interesu in vsebuje tudi člene za pospešitev razvoja NVO. Če pogledamo primerjalne parametre med slovenskimi NVO in nevladnim sektorjem razvitih držav EU je naš nevladni sektor manj razvit.

V predlogu zakona je jasna in enotna opredelitev pojma nevladne organizacije, ki mora izpolnjevati naslednje pogoje: je pravna oseba zasebnega prava, ustanovitelji so izključno domače ali tuje fizične ali pravne osebe zasebnega prava, je nepridobitna in neprofitna in je neodvisna od državnih organov, političnih strank ali gospodarskih subjektov, ni organizirana kot politična stranka, cerkev ali druga verska skupnost, sindikat ali zbornica. V primeru, da izvaja pridobitno dejavnost, pa mora biti povezana z nameni in cilji delovanja posamezne NVO. Predlog zakona opredeljuje pridobitev statusa NVO v javnem interesu. Sedaj se ta status ureja preko Zakona o društvih, ostale področne zakonodaje pa dajejo možnost pridobivanja statusa tudi zasebnim zavodom in ustanovam. S predlogom zakona se to področje želi v celoti poenotiti. Predlog zakona prinaša enotno evidenco vseh NVO, ki jo bo vodil AJPES, saj je trenutno ta evidenca pomanjkljiva, vsak resor jo vodi zase in zato ne poznamo točnih števil o NVO. Predlog zakona predvideva tudi pridobitev nekaterih pravic in ugodnosti za nevladne organizacije, ki pridobijo status delovanja v javnem interesu, vse z namenom, da bi se spodbudil njihov razvoj. Tako predvideva prednosti pri razpisih in izključna pravica do poimenovanja. V predlogu zakona je predvidena tudi priprava strategije razvoja NVO, ki pa je v bistvu že pripravljena. Takoj po sprejemu predloga zakona bo šla v nadaljnjo proceduro in sprejem na Vlado. Zaradi zmanjševanja administrativnih bremen je pripravljena skupna strategija razvoja NVO in prostovoljstva, tako, da se obe področji povezuje in sodelujeta. Delo posvetovalnega telesa pri Vladi, ki bo spremljalo razvoj NVO in izpolnjevanje strategije in bo dajalo mnenja k ključnim predlogom predpisov in politikam, ki opredeljujejo delovanje NVO, bo opravljal že ustanovljeni Svet Vlade RS za razvoj prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij (ustanovljen na podlagi Zakona o prostovoljstvu). Svet Vlade RS za razvoj prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij je sodeloval tudi pri pripravi predloga zakona in strategije.

Člane komisije je zanimalo kako je potekalo usklajevanje z nevladnim sektorjem, kako široka so bila ta posvetovanja in katere so bile ključne pripombe NVO. Predlagateljica je komisiji zagotovila, da je bilo posvetovanj in pogovorov z NVO zelo veliko. Delovna skupina pri Ministrstvu za javno upravo (v nadaljevanju: MJU), ki je pripravljala predlog zakona, je bila sestavljena iz 5 predstavnikov NVO in 4 uslužbencev MJU in torej predstavniki NVO niso mogli biti preglasovani. Delovna skupina je delala na osnutku, ki je prišel iz nevladnega sektorja, saj je CNVOS (Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij) kot krovna nacionalna organizacija, pred pripravo dokumenta že 1 ali 2 leti po Sloveniji opravljal pogovore z NVO. Na podlagi teh pobud in zaznanih problemov na terenu, so nastale rešitve, ki so sedaj v predlogu zakona. V okviru priprave predloga zakona je potekalo 14 sej, ker pa je hkrati nastajala tudi strategija razvoja NVO, sta bili pripravljene še 2 nacionalni konferenci in tudi na konferencah je lahko vsakdo povedal mnenje in podal pripombe. Predlagateljica je na komisiji poudarila, da meni, da so z vsemi NVO uspeli poiskati primerne odgovore in kompromise ter da predlog zakona nobeni NVO nič ne odvzema.

Člani komisije so opozorili še na mnenje ZPS, predvsem v zvezi z velikim vplivom predloga zakona na druge zakone, saj predlog zakona posega v kar 20 zakonov in na neustreznost takšnega načina priprave predloga zakona. Predlagateljica je opozorila, da je bilo veliko medresorskega usklajevanja, večina pripomb ZPS pa je takšnih, da jih bo mogoče urediti. Glede glavnega očitka ZPS, da nomotehnično ni pravilno, da se paketno spreminja teh 20 zakonov, pa je predlagateljica poudarila, da praktično žal ne vidijo možnosti, da bi bil zakon lahko kadarkoli sprejet na drugačen način, kot je predlagano sedaj, saj ni mogoče, da bi celoten paket vseh zakonov prišel v DZ. Že sedaj pa je usklajevanje z resorji trajalo dolgo, saj gre za sistemski zakon in za zahtevno materijo.

Člane komisije je zanimalo zakaj prihaja do razlik med statusom študentske organizacije in med Mladinskim svetom oziroma mladinskimi sveti, saj je v 2. členu predloga zakona opredeljeno, da študentske organizacije so NVO, medtem, ko Mladinski svet ni. Predlagateljica je članom komisije pojasnila, da je ureditev glede študentskih organizacij prišla v predlog zakona zato, ker opravljajo nekatere dejavnosti in aktivnosti, ki so enake kot v primeru nekaterih društev. Po tehtnem premisleku je bil zato sklenjen kompromis, da se jih uvrsti med NVO, presodilo se je tudi, da gre do te mere za neodvisne zavode, da se jih lahko šteje med NVO. Na drugi strani pa so glede Mladinskega sveta Slovenije potekala posvetovanja z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Uradom za mladino in tudi z Mladinskim svetom RS. Mladinski svet je sodeloval na sestankih in se je na koncu strinjal s kompromisom, ki je sedaj v predlogu zakona in vzpostavlja razliko med Mladinskim svetom RS in lokalnimi mladinskimi sveti. Glavni pomislek Mladinskega sveta je bil, da lokalni mladinski sveti ne bi sodili med NVO in bi zato lahko padli ven iz vseh razpisov na lokalni ravni. Zato je skupaj nastala rešitev za lokalne mladinske svete, ki pravi, da v primeru njihove politične neodvisnosti in če v svojih organih ne bodo imeli večine političnih odločevalcev lahko imajo status NVO. Takšna opredelitev pa ne velja za Mladinski svet RS, saj ga sestavljajo večinsko podmladki političnih strank. Predlagateljica je pri tem člane komisije posebej opozorila, da predlog zakona ne bo na novo podeljeval statusov organizacijam ali izdajal odločb o tem. Odločbe se bodo izdajale le za organizacije, ki bodo pridobile status v javnem interesu.

Komisija je opozorila, da imajo nekatere lokalne skupnosti urejeno politiko brezplačnega oddajanja prostorov organizacijam, ki se npr. ukvarjajo s humanitarno ali drugo dejavnostjo širšega pomena za lokalno skupnost. Člane komisije je zanimalo ali se bo na podlagi predloga zakona pri tem kaj spremenilo, oziroma ali bodo morale lokalne skupnosti zaradi upoštevanja zakona in statusa NVO v svojih načina dela kaj spremeniti. Predlagateljica je opozorila, da je do določenih sprememb prišlo že ob spremembi Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti, ki je že opredelil pomen statusa v javnem interesu, zato bo veljala rešitev, da tista NVO, ki ima status v javnem interesu, lahko dobi v brezplačen najem prostore, ob upoštevanju tudi vseh ostalih pogojev.

Posebno vprašanje je bilo tudi o statusu humanitarne organizacije Karitas, glede na opredelitev NVO, je člane komisije zanimalo ali bo Karitas lahko delovala kot NVO. Predlagateljica je članom komisije pojasnila, da so se glede Karitas usklajevali s slovensko škofovsko konferenco in določeno je, da se bodo škofijske Karitas, katerih glavna dejavnost je humanitarna dejavnost, štete kot NVO in se jih ne bo izločevalo iz javnih razpisov.

Člane komisije je zanimalo ali je bila katera od vsebin, ki so jih imeli namen ali željo uvrstiti v materijo predloga zakona v procesu priprave predloga zakona zelo spremenjena ali celo ni bila uvrščena v predlog zakona. Predlagateljica je poudarila, da je bila večina pripomb iz razprave upošteva in uvrščena v predlog zakona. Izpostavila pa je, da je bil v predlogu delovne skupine, ki je delala na osnutku predloga zakona predlagana tudi ustanovitev t.i. Sklada za NVO, ki bi glede na stanje NVO sektorja v Sloveniji pomagal NVO. V tem primeru je bilo mišljeno predvsem, da bi Sklad za NVO sofinanciral deleže NVO, ki jih morajo prispevati, ko se npr. prijavijo na evropske projekte in morajo zagotavljati od 20 do 50% lastnega deleža. V primeru večjih projektov so za večino slovenskih NVO to veliki zneski, ki jih ne zmorejo ali pa le težko. Sklad bi se financiral iz preostanka 0.5% dohodnine. Kot kompromis tega predloga iz delovnega osnutka, je sedaj predvideno, da bodo sredstva v okviru proračunske postavke MJU namenjena za prostovoljstvo in financirana v deležu, kot bi bil financiran Sklad za NVO, ovrednotena višina bo ob vsakokratni pripravi proračuna temeljila na predpostavki ostanka 0,5 % dohodnine.

Na komisiji je bilo v zvezi s financiranjem prostovoljstva zastavljeno tudi vprašanje ali bodo na sredstva za pomoč prostovoljstvu računale lahko tudi lokalne skupnosti, ki npr.

organizirajo pomoč na domu, ki temelji na prostovoljskem delu ali v primeru, če bi se v okviru centrov za socialno delo oblikovale prostovoljske skupine za pomoč na domu. Predlagateljica je pojasnila, da v primeru, če se te skupine ustanovijo kot NVO in zadostijo vsem pogojem, ki so v predlogu zakona, ni ovir za kandidiranje na sredstva za pomoč prostovoljstvu. Glede prostovoljstva na centrih za socialno delo pa so bili nekateri koraki že narejeni in zato je bila konec 2015 sprejeta novela Zakona o prostovoljstvu. Po tej spremembi imajo centri za socialno delo lahko svoje prostovoljce, ki se vpišejo v vpisnik prostovoljskih organizacij in imajo prostovoljski program. Medresorsko sodelovanje na tem nivoju je bilo doslej zelo dobro.

Po končani razpravi je komisija sprejela naslednja sklepa:

1. Komisija za državno ureditev je **podprla** Predlog Zakona o nevladnih organizacijah, druga obravnava, EPA 2300-VII. Sklep je bil sprejet soglasno.
2. Komisija je za poročevalca na seji matičnega odbora določila državnega svetnika Rajka Fajta. Sklep je bil sprejet soglasno.

Ad2) Pobude in vprašanja

Pobud in vprašanj ni bilo.

mag. Mateja Poljanšek l.r.
sekretarka

Rajko Fajt l.r.
predsednik